

Likovni prilozi u ovom broju, slike Živojina Miškova, crteži Mira Glavurtića, karikature Slobodana Kuzmanovića

Zahvaljujući čoveku, ljudi nikada neće ostati bez problema.

Zahvaljujući čoveku, satiričar ne može ostati bez posla. Može samo ostati bez radnog mesta.

*

Satira, kao književni metod i vrsta, izražava, pre svega, sukob čovekovog intimnog bića (mnogo bića se u tom čoveku nakupilo!) sa pravilima, kanonima, organizacijom, običajima, manifestacijama, lažima i glupostima društvenog života (u najširem, najdubljem i najvišem smislu).

Tome sukobu nema kraja. Kad on prestane, satire više neće biti.

*

Biti danas satiričar nije više ni lako ni lepo. Nije dovoljno biti samo smeo i oštar (duhovitost prečutno uračunavam). Satiričar danas, više nego ikad, mora da bude pametan, ponekad čak i uman.

Drugim rečima, savremeni satiričar trebalo bi da se zove Marks Tven.

*

Ne postoji ni reakcionarna ni progresivna satira. Ona je jedna jedina (ni progresivna ni reakcionarna), samo su joj konkretne teme različite u različitim društvima i državama.

*

Satira ne može da ne pravi od muve medveda.

Nema satire bez karikature i ironije, groteske i sarkazma, bez preuveličavanja relativnih slabosti i neuspeha, bez omalovažavanja relativnih uspeha.

To su uobičajena, proverena sredstva satire, stara koliko i ona sama.

*

Nema tog okvira koji bi trpela satira.

*

Satira nije politika.

Satira, međutim, namerno navodi na razmišljanje koje se razlikuje od načina razmišljanja na koji čoveka navikava tekući društveni i politički život. Ta privremena i po vremena promena načina razmišljanja veoma je potrebna čoveku, naročito našem današnjem, koji je sve češće u situaciji da samostalno misli i deluje.

*

Ne ispalti se praviti neprijatelj od satiričara. To vam je isto kao — potpisivati čekove bez pokrića ili praviti političke fabrike.

*

Satira, sama po sebi, nije ni konstruktivna ni dobronamerna, ali nije ni rušilačka ni zlorada.

„POLJA” — ČASOPIS ZA KULTURU I UMETNOST
ureduju: Boško Ivkov, Mihailo Harpanj,
Végel László, Vujica Rešin Tucić i Pero
Zubac (glavni i odgovorni urednik).
Tehnički urednik: Ferenc Maurits.
Sekretar redakcije: Olivera Petrović-Šijački.
Izdaje: Tribina mladih, Novi Sad, Katolička porta 5,
telefon 43-196.
Rukopise slati na adresu: Redakcija „Polja”,
Novi Sad, poštanski fah 190.
Godišnja pretplata 15 novih dinara,
za inostranstvo dvostruko.
Cena jednog primerka 1,50 novih dinara.
Ziro-račun 657-3-298 kod Narodne banke
u Novom Sadu.
Štampa „Forum”, Novi Sad, Vojvode Mišića 1.
Meter: Facsar Zsolt.

SATIRA

BEZ

OKVIRA

a. kamen

Ona može biti konstruktivna samo ako se čita bez političkih predrasuda, ako se ne čita kao političko-propagandni letak ili pamflet, ako se u njoj ne traže neki prikriveni (volšebni!) politički stavovi, suprotni vladajućoj i tekućoj politici.

Ona može biti dobronamerna samo ako se dobronamerno prima.

Znači, problem konstruktivnosti i dobronamernosti nije u satiri, nego u čitaocu.

Satira, dakle, na originalan način vaspitava čoveka. I koliko su normalni sukobi između vaspitača i vaspitanika u životu uopšte, toliko su normalni i sukobi satire sa svojom publikom, naročito onim delom publike koji satiričke žaoke na neki način poqađaju.

Satira je, prema tome, i pored svoje na izgled razaračke i podsmevačke funkcije, duboko humana rabota.

*

Satira je isključivo u službi mira i mirosljubivog nemira.

*

Ne poznajem satiričara koji je podigao narodni ustanak, organizovao revoluciju ili kontrarevoluciju, izvršio državni udar, izazvao studentske demonstracije ili štrajkove rudara,

izdao domovinu ili državnu tajnu, koji je upropastio državu, republiku, opštinu, mesnu zajednicu ili mesnu industriju, prinudio vladu da podnese ostavku, podvaljivao samoupravnim organima, direktno uticao na nervne slomove kelnera i piljarica.

Ne znam satiričara koji je jači od policije i oružanih snaga.

Ne poznajem satiričara koji je jači od zdravog ljudskog uma.

Pa ipak, dok kojekakva piskarala nazivaju stvaraočima, nas, satiričare, uporno svrstavaju u rušioce.

I, uopšte, nije mi jasno zašto se kod nas satira akcentuje isto kao — satara.

*

Ja lično satiru pišem — ne zato što sam lud, ili blesav, ili nakrivo nasađen, ili zao, ili uvređen — satiru pišem namerno i svesno, tako reći, iz čista mira.

*

Ako mi se, pak, pitanje satire postavi kao idejno-političko pitanje, ono može samo ova-ko da glasi:

IMA LI ILI NEMA MESTA SATIRI U SAMOUPRAVNOM SOCIJALISTIČKOM DRUŠTVU?

A to je već veliko pitanje!